

Kopplingen mellan natur och kultur

Mia Geijer, Länsstyrelsen i Örebro, var dagens moderator och efter en del praktisk information lämnade hon över till **Birgitta Wahlberg**, med övergripande ansvar för BRUK 2.0.

– När det kommer till platsutveckling är det många olika faktorer som samspelar – vilken modell man väljer, var platsen ligger, vilket utbud man har och så vidare. I det här projektet spelar de industrihistoriska kulturmiljöerna och naturen runt dessa huvudrollen. Målsättningen är att få fler besökare att upptäcka de här platserna och fylla dem med det som är attraherande för de här målgrupperna.

Det är många olika intressenter, viljor, kompetenser och uppdrag, så samverkan och samarbete är centralt. Samverkan är det som sker inom och mellan offentliga myndigheter och organisationer, man bidrar till att väcka frågor som leder till samhällsutveckling. Ett samarbete handlar om konkreta handlingar mot ett gemensamt mål. Här måste finnas ett tydligt win-win. Det finns inget motsatsförhållande mellan samhällsnytta och affärsnytta. Projektet är motorn mellan dessa, vi ser till att få de här världarna att mötas.

Birgitta berättade vidare om vad man lärt sig från Bergslagssatsningen, där Marie Östblom var drivande motor: Kultur och natur måste sammanlänkas, vi måste jobba mer med hållbarhet, vi ska addera samtiden till detta, vi behöver andra urvalskriterier, vi behöver samverkansavtal som ger engagemang och ansvar.

BRUK 2.0 är ett utvecklingsprojekt mellan tre län (Örebro, Dalarna och Västmanlands län).

– Jag jobbar övergripande och varje län har regionala projektledare. De har redan sina nätverk och vi får direkt en samverkan med kommunerna. I varje län finns regionala styrgrupper med representanter från besöksnäringen, kultur- och miljövård, museer och tillsammans jobbar man strategiskt med utveckling. De har valt ut ett antal platser i respektive län att samverka kring och utveckla.

De tre länen har olika behov. I Dalarna var det viktigt att få till samverkan mellan besöksnäringen för Outdoor och kulturmiljön. En korsbefruktnings som kan skapa nya produkter och nå nya målgrupper. Örebro la tyngdpunkten på att lyfta upp platsernas historia/berättelser. I Västmanland behövdes boenden utmed Strömsholms kanal.

Vad är hållbarhet i praktiken?

Hållbarhetsstrategen **Anna Lindström** driver företaget House of Green Competence.

– Miljö- och hållbarhetsfrågorna går in överallt. Även om man jobbar med något som man ska bevara och samtidigt utveckla, så behöver det inte gå stick i stäv med ett hållbarhetsperspektiv. Förmågan att utveckla handlar då om att se det på ett annat sätt. Tappa inte fokus på det du vill göra, men du kan göra så mycket, mer hållbart, runt omkring. Hållbarhet har både ekonomiska, ekologiska och sociala aspekter. Besöksnäringen växer, idag är det den fjärde största näringen i Sverige.

Med en bakgrund i myndighetsvärlden och som politisk sakkunnig inom hållbarhetsfrågorna och egen företagare visade hon vad olika aktörer kan göra.

– De offentliga aktörerna ska föra ut politiken, ta besluten och driva dem vidare. För att våra egna myndigheter ska kunna ta beslut om olika projektmedel, måste det stå i deras vision och i styrdokumentet. Här är det viktigt att man talar om vilka stöd som finns för företagen att söka.

På myndigheterna finns hög kompetens i den egna personalen som man kan ha nytta av. Här är nätverkandet jätteviktigt! Att träffas såhär som idag ger väldigt mycket för alla inblandade.

För företagarna handlar det om att förena den ekonomiska vinsten med den sociala aspekten – att leva och bo på en viss plats som ger möjlighet att verka som företagare.

Vem ska jag prata, samarbeta och samverka med? Hur ska mina besökare ta sig till mitt museum? Finns det andra aktörer som kan underlätta detta?

I Sverige är vi duktiga på att utveckla våra produkter men ur ett kundperspektiv brister vi i paketeringen. Låt oss samverka med andra aktörer och skapa paket som besökaren har nytta av! Sälj hela målanpassade produktpaket.

Hur kan man då arbeta med hållbarhet?

- Byggaspekten – hur och vad man gör i olika skeden
- Tänk igenom hela kedjan
- Säkerställ en marknadsanpassad prisbild
- Gör en ekonomisk plan med mål för omsättning, investering och lönsamhet
- Utvärdera och följ upp. Vad gav den här produkten för effekter?
- Var schysst mot din omgivning/granne
- Vilka naturresurser använder jag?
- Använd naturtillgångar med respekt
- Våga prata med varandra och berätta vad just du gör
- Erbjud ett paket där besökaren får ut mer av sitt besök. Tänk ur dennes perspektiv.
- Underlätta för smarta transporter
- Tänk alltid: Hur kan jag, rent hållbart, göra detta bättre?

Ju mer samverkan mellan offentliga myndigheter desto bättre. Jag uppmanar er inom offentlig sektor att fråga företagen vad de vill göra. Berätta vilka pengar som finns att söka. Våga prata med varandra om prioritering, samverkan och samarbete.

Som privat aktör ska du berätta vad du står för och vad du gör, men också vad du inte gör. Tänk inte bara på dig själv utan släpp in andra så blir det bäst för alla parter. Var inte så blygsam!

Det är viktigt att vi förtätar och utvecklar de platser som redan har infrastruktur och bebyggelser. Visa det unika med platsen. Det finns så mycket att se på nära håll. "Tänk nytt kring det som en gång skapades genom det gamla sättet att tänka." (Einstein)

Mia Geijer: Vi har så många fantastiska kulturmiljöer och mängder av berättelser och vi är så många som jobbar med detta – ändå har vi haft lite svårt att nå ut. Viktigt att vi hittar vårt fokus och att vi ser att kärnan i detta kan vara "min hållbara grej".

Anna: Det viktiga är att ni vågar göra det hållbart. Lär av misstagen. Men vi behöver mötas och se hur det ser ut i verkligheten. Ta er tid att resa ut och se hur det ser ut på plats.

Ulrika Nisser, Tillväxtverket: Vi vet att vi ska göra det, men vet inte alltid hur. Du Anna blir det här hjulet mellan oss på myndigheten och entreprenörerna. Utan ekonomisk hållbarhet kan vi inte säkerställa den ekologiska och sociala hållbarheten.

Christer Björklund, Dalarnas museum: I en plats- och destinationsutveckling är så många parter involverade. Alla känner ett delansvar men problemet är att ingen tar det övergripande ansvaret. Hur ser du på det? Vilka aktörer borde ta ett huvudansvar för att få saker gjorda?

Anna: Vad är de stora påverkansområdena? Transporter? Finansiering? Socialt? Du får ansvarstagande om du lyfter en specifik sakfråga. Dra ner den till en enskild,

hanterbar del, då kan du i gruppen hitta en entusiastisk själ som brinner för just det och som är villig att ta ansvaret.

Ulrika Nisser: På lokal nivå har ju kommunerna ett stort samordningsansvar. Det är svårt att kasta ut en transportfråga i tomma rymden. Någon måste ha byggt strukturen. Om man behöver jobba mer "synkat" blir det regionen som får ledartröjan.

Anna: Länsstyrelsen har också ett mycket viktigt ansvarsuppdrag här.

Hur skapar vi innovation kring hållbara platser?

Marina Peterson, arkitektbyrå Bornstein & Lyckefors, arbetar främst med inredning av hotell och restauranger. Hon är nu involverad för att utveckla boendet kring Strömsholms kanal. För att beskriva vad hon gör använde hon följande engelska uttryck: Inredningsarkitekt inom "Hospitality Industry – The friendly and generous reception and entertainment of guests, visitors and strangers". (Gästfrihet som inkluderar allt inom service och turismnäringen och då är kulturella besöksmål en del av detta.)

Ett viktigt arbete är att konceptutveckla hotell och komma på vad folk kan göra, förutom att bo. Här visade hon två framgångrika exempel, som även vunnit UNESCOs pris "Prix Versailles" för världens bästa hotellinredning. De skriver "Målet är att suddas ut de upplevda skillnaderna mellan kommersiell och kulturell arkitektur och skapa ett nytt tankemönster med hållbarhet, sociala och kulturella värden i fokus".

– De roligaste projekten jag genomfört ha en sak gemensamt – kunden har varit modig och visionär. Ett projekt är Niehku, ett hotell vid Riksgränsen. Två vänner som älskar att åka skidor och har en stor passion för mat och dryck. De brukade vila sig mot en gammal stenmur som står där 20 mil norr om polcirkeln. Idag går muren tvärsigenom deras hotell. Muren är en fornminnesmärkt ruin efter gamla ångloksstallar.

Protesterna var många men för eldsjälarna, som är från trakten, var det viktigt att tillgängliggöra platsen för alla, inte bara för exklusiva skidåkare med helikopter. Till slut gick även Tillväxtverket in med medel. Marina utvecklade inredningskonceptet där hon bland annat inspirerades av naturen runt omkring och lokstallarnas historia.

Det andra "modiga" projektet är det lilla hotellet och restaurangen "Spedition" i Thun i Schweiz som ligger i en kulturminnesmärkt speditörsbyggnad på ett industriområde och drivs av tre eldsjälar. För hundra år sedan handlade man med ost, läder och päls.

Trots sitt ruffiga läge har det blivit en fullbokad destination. Mixen av gammalt och nytt är mycket uppskattad.

– Så vill vi göra med de gamla husen och bodarna utmed Strömsholms kanal. Ni i projektet är modiga och vill våga nytt och annorlunda. Vi vill bygga in det nya men låta det gamla var högst närvarande. Alla val ställs i relation till det som redan finns. Vi kommer att ha respekt för och inspireras av det gamla men vi kommer att föra in det i ett nutida sammanhang. Här kommer man att vilja bo!

Marina avslutade med ett citat av arkitekten Thomas Sandell i hans Sommar i P1: "Rädda människor skapar inget nytt. Rädda människor säger gärna nej för att behålla allt som det är. Ett nej behöver aldrig motiveras, ett ja måste alltid förklaras. Ett nej har aldrig gett oss något av det bästa som vi har av arkitektur idag. Att slentrianmässigt säga nej, är inte att ta ansvar för vår byggda miljö. Gammalt mår bra av att definieras av något nytt och tvärtom."

Fråga: Hur ser processen ut när man kommer till en gammal miljö?

Marina: Vi börjar med att forska och göra research. Vi gräver i historien och frågar folk från trakten och får med deras kunskap innan vi drar igång.

Professionell, passionerad och busig

Philip Björck, sales optimization Manager, berättade om framgångskonceptet Steam Hotel i Västerås som skapar energi och kraft precis som det gjorde som ångkraftverk för 102 år sedan.

Ingen trodde egentligen på idén. Västerås behöver inga fler hotell, tyckte vissa.

– Men det måste finnas visionärer, som ser saker på ett annat sätt. Det gjorde ESS-Group och Jonas Stenberg som ville satsa. De såg något mer än bara ett hotell. Tillsammans med PEAB, kommunen och flera intressenter såg de till att skapa denna upplevelsedestination. Man vågade satsa, tog vara på det gamla bygnadsminnesförklarade ångkraftverket och såg till att det fick ett nytt liv.

Tack vare Steam Hotel har besöksnäringen i Västmanland ökat med 23–25 procent.

Att bygga en själ och en identitet

Jessica Sannö är en levande eldsjäl. Tillsammans med sin man Clas driver hon Ösjönäs Aktivitetscentrum i Laxå kommun i Tivedens nationalpark.

– Vi jobbar med ridturism och andra aktiva naturupplevelser och har drivit företaget i drygt 20 år. Vi har väldigt mycket kontakter med länsstyrelsen, kommunen och andra aktörer. Marknadsföring är inte vår starka sida, men vi är ett exempel på att det går bra att livnära sig på naturturism.

När de flyttade dit hade de målet att skapa en destination med hållbar utveckling. Det första var att få till en befolkning som tillsammans kunde skapa en bygd och bygga ett samhälle i skogen för alla som ville bo här.

– Varför väjer vi att bo i Tiveden? Det är skogen och sjöarna. Vi har 400 kilometer markerad ridled och avtal med varenda markägare. Det är väldigt ovanligt och har varit en lång och ibland tuff process. Vi är fem personer som röjer dessa 40 mil varje år.

Här hjälps vi åt. Var och en har ett ansvar för att hålla bygden levande. Vi har hittat sätt att mötas på och det är nödvändigt. Vi är bra på att snacka och fika. Det uppskattar alla, även kommunen.

– Jag är stolt över min kommun och länsstyrelsen. Kommunen startar olika medborgarprojekt och vi får tala om vad vi behöver. Vi är också med i naturvårdsrådet. Nationalparken är viktig som magnet till området. Vi lägger energi på att få varje gäst att göra av med lite mer pengar och stanna en natt extra. När alla jobbar så, går det bra.

Kapitalet måste fastna i bygden. Tiveden står och faller med skogen, vattnet och alla dess arter. Och det gör vi också. Vi är duktiga både socialt och ekonomiskt. Vi har en egen busslinje som tar tågresenärerna till nationalparken och tillbaka. Vi jobbar intensivt med att försöka få skogsägarna att klimatanpassa sitt skogsbruk och med omställningen till ett fossilfritt samhälle på alla nivåer.

Avslutningsvis vädjade Jessica till alla i lokalen: Sluta att ge stöd till verksamhet som avger koldioxid. Om ni som är så välutbildade inte har fattat att vi befinner oss i en kommande klimatkollaps, hur ska andra göra det?

Fråga: Väljer ni era besökare?

Jessica: På hemsidan är vi tydliga med vilken målgrupp vi riktar oss mot.

www.osjonas.se

Tillgängliggöra platsernas berättelser

Helene Sommar, Nora turistbyrå och **Håkan Ceder**, turistchef i Nora kommun, jobbar tillsammans för Destination Bergslagen, en ekonomisk förening där fyra kommuner är medlemmar. (www.bergslagen.se) Helen jobbar på turistbyrån som ligger i stationsbyggnaden vid Sveriges äldsta normalspåriga järnväg – för personbefordran ...

– Vi gör all kommunikation själva.

Håkan Ceder ser bortom kommungränserna.

– Turister reser inte till en kommun, de reser till en attraktiv plats, ett unikt boende, ett spännande besöksmål. Tillsammans ska våra turistbyråer utveckla den här destinationen. Vi vore ingenting om inte våra företag tror på det vi gör. Det vi vill erbjuda är våra lokala, äkta produkter på en regional, nationell och internationell marknad. Vi har tagit fram en särskild logga för det.

Den regionala styrgruppen vaskade fram tre platser att utveckla: Frövifors pappersbruksmuseum, Uskenbygden och Björskogsås i Hällefors kommun. Uppdraget är att jobba med hållbar platsutveckling, klimatsmart resande och fungera som projektets lokala samverkanssamordnare. Nu ligger man i startgroparna för att dra igång på allvar och Håkan visade nytagna bilder från de tre platserna.

I Frövifors finns både museet och en väl fungerande pappersindustri. Man vill skapa ett kunskapscentrum med papperet som material. Kontrasten blir tydlig när man kommer dit. Nutid möter historien. Här finns också ett vandrarhem, bibliotek och arkiv.

Lokalt engagemang är A och O. I Björskogsås finns ett engagemang hos föreningslivet och ornitologer att bevara det unika med platsen. Här ligger Grythyttans gästgiveri och Loka Brunn. Vi tänker försöka få med Sprendrups att engagera sig i detta.

För att lyckas med platsutveckling behövs ett mandat att utföra det. Det har vi fått av BRUK 2.0. Nu gäller det att hitta personerna som brinner för sin plats.

Nordens äldsta kanal

Carina Janzon är VD för Strömsholms kanal som är en del av Ekomuseum Bergslagen. Den byggnadsminnesmärkta kanalen går genom i två län, två regioner, fem kommuner.

– Den har funnits i 225 år och har en stor dragningskraft. Underhållet av kanalen kräver mycket investeringar och vår politiskt tillsatta styrelse har ofta tyckt att vi borde sälja våra byggnader längsmed kanalen. Men det vill inte vi!

Efter en kort inblick i kanalens historia presenterade Carina Janzon en rad fakta. Det finns 88 byggnader, 24 bryggor, 26 slussar, 11 mil farled och cykelled längsmed Strömsholms kanal. Bara vid Skantzen i Hallstahammar finns 34 unika byggnader.

– Vi vill bevara och utveckla dessa slussvaktarbostäder, slussarbetarbodar och brovaktarstugan och ge dem nytt innehåll. Våra huvudmålgrupper är urbana barnfamiljer och aktiva upptäckare.

Vattennära, hållbart boende

Utmaningar: Eftersom kanalen är ett byggnadsminne, får byggnadernas yttre inte förändras.

– Vi samverkar med länsstyrelsen på allra bästa sätt kring detta. Det är ingen motsats i att vi vill utveckla något med högt kulturhistoriskt värde. De sista åren har vi fått 10 miljoner extra av länsstyrelsen för allt underhåll som behöver göras.

I år har vi skapat förväntningar inför den kommande satsningen tillsammans med

Marina Peterson, Bornstein & Lyckefors. Vi har tagit fram en affisch som lyfter fram "sommarminnen". Vad är det som lockar oss att hyra ett rött hus längs kanalen? Nu ska vi successivt tillgängliggöra de här byggnaderna för att öka antalet övernattningar och turister till kanalen.

Korsbefruktning i Dalarna

I Dalarna har den regionala styrgruppen tagit fram tre utvecklingsområden: Bergsmanslandskapet i Världsarvet Falun, Husbyringen (en sex mil lång natur- och kulturled i Hedemora kommun) och Silverringen (en kulturslinga i Sätters kommun).

Alma Hanser, Intresseföreningen Bergslaget:

– Besöksmålen har en rik industri- och kulturhistoria, där länsstyrelsen genom åren satsat mycket pengar i att utveckla och bevara dem. Men besökarna hittar inte riktigt dit. Nu tänker vi korsbefrukta besöksmålen industri- och kulturhistoria med Outdoor, skapa ett koncept som Visit Dalarna kan använda i sin marknadsföring och som entreprenörerna i områdena kan ha nytta av i sin affärs- och produktutveckling. Vår arbetsgrupp (Maria Bälter, Visit Dalarna, Olle Lind, länsstyrelsen och Alma Hanser) ska under hösten kartlägga problem, utmaningar och möjligheter för de utvalda platserna. Jag hoppas därmed på en ny och tätare samverkansform mellan Länsstyrelsen Dalarna och Visit Dalarna.

Affärsutvecklare **Maria Bälter** berättade kort om Visit Dalarnas roll i projektet.

– Hittills har vi haft ett gott samarbete med länsstyrelsen kring naturfrågor och vi ser fram emot ett kunskapsutbyte kring industri- och kulturhistoria.

Man kan cykla och vandra i princip varsohelst men att tillgodogöra sig platsernas unika historia ger spännande mervärden. Vi ser också en affärsnytta för företagen som kan använda konceptet i sin kommunikation.

Visit Dalarna har sedan 2017 arbetat utifrån en besöksnäringstrategi 2030. Den är vårt arbetsdokument och vår riktlinje. BRUK 2.0 passar bra ihop med vår strategi. Vi tänker lägga mycket kraft på produktutveckling och marknadskommunikation under den här perioden.

– Den nyfikna upptäckaren är en ny målgrupp som passar väl in här. Trenden att söka lugn och ro växer sig också starkare.

Bort med stuprören

Efter dagens sista paus kom två personer som talade om hållbara produkter som skapar affärer, engagemang och långsiktighet.

Först ut var **Per Hagdahl**, Panama Studio i Falun, som bland annat är involverad i nätverket Sweden Mountainbike som hjälper destinationer med att utveckla mountainbikecykling.

– Det är så mycket stuprörstänkande när vi pratar om Outdoor- respektive kulturturism. Jag vill hävda att en cyklist kan vara så mycket mer – både kultur- och naturintresserad.

Per tog upp tre projekt som han varit inblandad i: Biking Dalarna, Falu Stigcyklister/Lugnet Arena samt Ludgo-Spelvik Hembygdsförening.

– Jag tror på att börja göra och att platsutveckling är den bästa marknadsföringen. Idag samarbetar närmare 20 cykelområden i Dalarna under Biking Dalarna med kvalitet, märkning av leder och marknadsföring. Skistar, Idre Fjäll och Falu kommun är exempel på medlemmar. Biking Dalarna genererar allt från gästnätter och mat till hyrcyklar.

Projektet har lett till följande insikter:

- Samarbete är vägen till framgång. Att Skistar och Idre fjäll sätter sig i samma rum som små entreprenörer, länsstyrelsen, markägare och diskuterar hur man tillsammans kan utveckla en produkt som drar fler gäster till Dalarna är ganska unikt. Det är inte friktionsfritt men det går. Hur hanterar man kommersiell aktivitet i skyddade naturområden? Frågan måste upp på bordet och diskuteras.
- Fokus på hållbarhet i alla led från start. Mycket bygger på att varje destination tar ansvar för sina egna kostnader, bemanning, underhåll, säkerhet, information osv. Det måste finnas en plan på underhåll och utveckling över tid.
- Samarbetet ska vara lustdrivet. Att ingå i nätverket är frivilligt. Därför måste alla se ett värde i att ingå i nätverket och att det är kul att vara med.

Falu Stigcyklister är en ideell förening som i samarbete med kommunen sedan 2010 träffas en gång i veckan och bygger mountainbikeleder och utvecklar stigcyklingen i Falun. Härifrån skickade Per med följande:

- Ett samarbete under lång tid har olika faser med olika utmaningar.
- Det har resulterat i ett starkt engagemang från lokala eldsjälar.
- Kommunen har fått stor utväxling på investerade pengar.
- Nackdelen är att det kan ta lång tid.

– Bort med skyggglapparna i turistutvecklingen! Tänk på att en cyklist även kan vara fågelskådare och en hembygdsförening kan fungera som cykeldestination. Mountainebike är fortfarande en ny företeelse och det krävs prestigelöst samarbete mellan alla parter. Anlita professionell hjälp, men ta vara på kraften hos lokala eldsjälar.

www.bikingdalarna.se

www.falustigcyklister.se

www.swedenmountainbike.se

Många aktörer på en plats

Sist ut var **Malin Palm**, Fengersfors Bruk, Åmåls kommun i Dalsland. Hon representerade konstnärscentrat Not Quite, en ekonomisk förening med drygt 60 delägare. Bruket började som järnbruk på 1700-talet och var papperbruk fram till 1970-talet då verksamheten lades ner. Den ena pappersmaskinen finns kvar helt intakt. Not Quite hyr delar av bruket och har en konsthantverksbutik, kollektivverkstäder, ett café och utställningslokaler. Flera andra företag har också sina lokaler där.

Malin Palm berättade, med bilder från bruket, om dess verksamhet och utveckling.

– Kollektivverkstäderna innehåller snickeri, keramik, smedja, textil och ateljéer. Vi har både en teaterbuss och en mobil slöjdruck. Cirka 30 konsthantverkare säljer sina alster på kommission i butiken som drivs med idéella krafter. Alla våra musikevenemang är också helt idéella och drar mycket folk. Tillsammans med Dalslands turism har vi en årlig Matmarknad.

Fengersfors Bruk har blivit kommunens största besöksmål och lockar runt 30 000 besökare per år.

– Vi vill både visa etablerade och nya, unga konstnärer. I slutet av året har vi öppna verkstäder. Vi gör 20–30 utställningar per år. Vi har även en lekskulpturpark för barn.

Bruket ägs av en privat fastighetsägare som lånar ut stora delar av lokalerna för

utställningsverksamheten.

– Men vi betalar också en hyra och iordningställer lokalerna vi använder. Material och arbetstid står vi för.

Nu har fastighetsägaren signalerat att hon vill sälja, så man har startat projektet "Den nya bruksorten" där man samlar eventuella framtida ägare för att starta ett aktiebolag där lokalbefolkning, företag och Not Quite går in för att skapa långsiktighet kring ägandet. Eventuellt går även kommunen in som delägare.

– Vi har även ett bra samarbete med Västra Götalandsregionen och länsstyrelsen. De ser värdet med att vi finns på bruket. Vi vill skapa platsen vi själva har saknat.

Birgitta Wahlberg: Hur hittar entreprenörer er?

– De konstnärer som kommer hit är intresserade av att bo så här. Vi är enda orten i Dalsland som har en inflyttning.

www.notquite.se

Avslutningsvis summerade Cecilia Lagerfalk Roos, Alma Hanser och Birgitta Wahlberg dagen och spanade fram till följande trender för en hållbar och långsiktig platsutveckling:

- Entreprenörskapets betydelse
- Vikten av lustfylld samverkan
- Genom att hålla fokus på det som är huvudsaken når man även hållbar utveckling
- Dela inte in folk i olika fack – även en cyklist kan vara konstintresserad och tvärtom
- Fortsätt att vara modig.

Cecilia Lagerfalk Rooth: Att vara modig. Jag har varit runt och pratat om den omvandling ångkraftverket har gjort till att bli Steam Hotel. Från byggnadsminne, via rivskiten till den destination den har blivit för hela Västmanland. Det är ett praktexempel på mod på olika sätt – modet att tro på sin vision, men också modet hos tjänstemannen på länsstyrelsen som vågar lita på sin erfarenhet och samtidigt tänka nytt.

Alma Hanser: Att processen ska vara lustfylld. Det tror jag alla här idag håller med om.

Birgitta Wahlberg: Det är viktigt när man startar ett projekt att vi börjar tänka på hur vi ska kunna implementera arbetssättet i en organisation, både lokalt och regionalt. Så att projektet blir hållbart och långsiktigt. Och gift ihop oväntade saker med varandra – det tror jag är nyckeln till utveckling.

Anders Edström tackade alla, såväl medverkande som åhörare och underströk återigen vikten av samverkan.

Vid pennan: Agneta Barle, Ordförandet i Falun

Mer information finns att få via:

www.bergslaget.se

Nyhetsbrev och facebookinlägg